

Sydämen asialla -hankkeen sosiaali- ja terveystalvelujen kyselyiden tuloksia

Kuntalaisten vaikuttamis- ja palautteenantomahdollisuuksissa sekä sote- järjestöjen tiedottamisessa parantamisen varaa

Sydämen asialla -hanke toteutti talven 2021–2022 aikana hyvinvointipalveluiden kyselyt Petäjavedellä ja Karstulassa. Kyselyissä kartoitettiin kuntalaisten ajatuksia nykyisistä sosiaali- ja terveystalveluista sekä siitä, miten niitä tulisi kehittää. Kyselyt toteutettiin pääasiassa sähköisinä, mutta myös paperisia kyselyitä oli molemmissa kunnissa jaossa. Kuntalaisille järjestettiin kunnissa kyselytulosten esittely- ja keskustelutilaisuus.

Petäjavedellä vastaajia kyselyyn saatiin 178, Karstulassa 159. Molemmissa kunnissa kolme neljäsosaa vastaajista oli naisia. Petäjavedellä hieman yli puolet vastaajista asui keskusta-alueella ja 43 % Kintaudella sekä muilla Petäjaveden kyläalueilla ja 5 % muualla. Karstulassa keskustan alueella asui myös hieman yli puolet vastaajista, Karstulan kyläalueella 32 % ja muilla alueilla 14 % vastaajista.

Molemmissa kyselyissä tärkeäksi koettiin lähipalvelut ja niiden säilyminen kunnassa. Molemmissa kunnissa paikallinen tuttu henkilökunta sai kiitosta. Kehittämiskohteina nousi esille mm. henkilökunnan lisääminen, omalääkärijärjestelmä ja sähköisten terveystalvelujen kehittäminen.

Molempien kyselyjen perusteella myös jatkossa sosiaali- ja terveystalveluissa asioidaan mieluiten omasta kunnassa ja julkisissa palveluissa. Yksityisistä palveluista mm. fysioterapeutti ja suun terveydenhuolto saivat eniten kannatusta, molemmissa kunnissa näissä palveluissa yksityisellä oli valmiita asioimaan noin neljännes vastaajista. Karstulassa lisäksi erikoislääkärin palvelut yksityisellä saivat vahvasti kannatusta (43 %). Petäjavedellä yksityislääkärin palveluissa oli valmiita asioimaan noin viidennes (18 %) vastaajista.

Kyselyjen perusteella palautteenantomahdollisuuksia tulisi parantaa vastaajien käyttämissä sote-palveluissa. Molemmissa kunnissa lähes puolet niistä, jotka kyselyn mukaan olisivat halunneet antaa palautetta vanhus- ja vammaispalveluista, eivät ole voineet sitä antaa. Lisäksi Karstulassa myös sosiaalipalvelujen palautteenantomahdollisuus koettiin heikoksi. Parhaiten palautetta oli voitu antaa perusterveydenhuollosta, jossa ¼ vastaajista ilmoitti, että heillä on ollut mahdollisuus antaa palautetta.

Noin puolet kuntalaisista ilmoitti, että heillä ei ole ollut mahdollisuutta osallistua sosiaali- ja terveystalvelujen päätöksentekoon ja kehittämiseen. Neljännes vastaajista Petäjavedellä ja vajaa viidennes Karstulassa ei ollut edes kiinnostusta tästä. Eniten oli osallistuttu kuulemisiin/kuntalaistilaisuuksiin (Petäjävesi 17 %, Karstula 24 % vastaajista).

Sosiaali- ja terveystalvelujärjestöjen toiminnan näkyvyyttä tulisi molemmissa kunnissa parantaa. Joka kolmas vastaaja ilmoitti, että hänellä ei ole ollut mahdollisuutta osallistua häntä kiinnostavan sosiaali- ja terveystalvelujärjestön/yhdistyksen toimintaan. Kyselyn perusteella sote-järjestöjen toiminnasta oli paljon myös epätietoisuutta. Paikkakunnan sote-järjestöistä oli saatu tietoa eniten paikallislehdistä, internetistä itse etsien, sosiaalisesta mediasta sekä ystäviltä, tuttavilta ja perheenjäseniltä. Kuitenkin n. joka neljäs vastaaja ei ole saanut tietoa paikkakunnan sote-järjestöistä. Molemmissa kunnissa toivottiin sote-järjestöjen järjestävän seuraavia terveyttä ja hyvinvointia edistäviä toimintoja ja palveluja: terveys- ja hyvinvointiaiheet, vertaistukitoiminta, ikääntyneiden toiminta sekä lasten, nuorten ja lapsiperheiden toiminta.

Molemmissa kyselyissä tuli esille monia kehittämissuhteita niin sosiaali- ja terveystalveluihin kuin sote-järjestöihin liittyen. Petäjavedellä toivottiin, että jos sote-palveluja siirretään naapurikuntiin, sinne mahdollistettaisiin myös kyyditys. Karstulassa puolestaan toivottiin mm. enemmän järjestöjen välistä sekä järjestöjen ja kunnan välistä yhteistyötä ja yhteistapahtumia, yksityisten lääkäripalvelujen tarjoamista terveyskeskuksessa iltaisin sekä parempaa tiedostusta siitä, mitä kautta palautetta sote-palveluista voi antaa.